

Poznań, dnia 11.02.2022 r.

Minister Sprawiedliwości

Ministerstwo Sprawiedliwości
Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa

Petycja

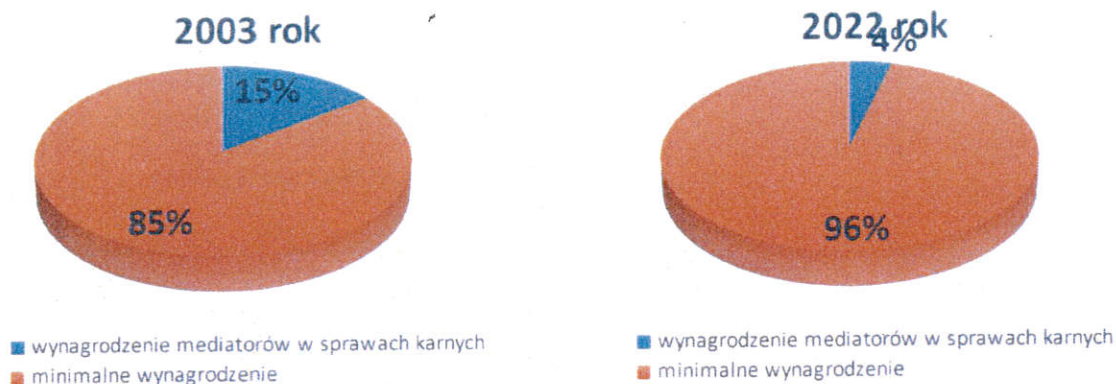
w sprawie zmiany wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym w zakresie § 4 ust 2 oraz § 1 w zw. z § 4 ust 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18-06-2003 roku w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym z późn. zm.

Szanowny Panie Ministrze,

działając w imieniu Stowarzyszenia #wartomediować z siedzibą w Poznaniu, na podstawie art. 63 Konstytucji RP, w trybie określonym ustawą o petycjach z dnia 11.07.2014 roku, wnoszę o nowelizację Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18-06-2003 roku w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym z późn. zm. w zakresie § 4 ust. 2 oraz § 1 w zw. z § 4 ust. 3 Rozporządzenia, poprzez:

- 1) podniesienie należności zryczałtowanej za przeprowadzenie postępowania mediacyjnego w postępowaniu karnym do kwoty 450,00 zł,
- 2) zmianę ryczałtu za doręczenia pism związanych z przeprowadzeniem mediacji na ryczałt na wydatki mediatora poniesione w związku z przeprowadzeniem mediacji, obejmującego koszty przejazdów (w wysokości i na warunkach określonych w przepisach dotyczących wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej), wynajmu pomieszczenia niezbędnego do przeprowadzenia mediacji w kwocie 100 zł za jedno posiedzenie oraz korespondencji w kwocie nieprzekraczającej 50,00 zł.

Aktualne brzmienie przepisów ww. Rozporządzenia ustala ryczałt za przeprowadzenie postępowania mediacyjnego w kwocie 120 zł oraz ryczałt za doręczenia pism związanych z przeprowadzeniem mediacji w kwocie 20,00 zł, które w dalszej części niniejszej Petycji określane są jako wynagrodzenie mediatora. Przepisy te funkcjonują w obiegu prawnym już blisko 20 lat. W międzyczasie zmienione zostały stawki opłat za czynności radców prawnych oraz adwokatów oraz stawki wynagrodzenia mediatora za mediacje w sprawach cywilnych, choć aktualnie i one są nieadekwatne do realiów rynkowych i wymagają pilnej modyfikacji. Poniższy wykres przedstawia stosunek wynagrodzenia mediatora w sprawach karnych do wartości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2003 i 2022 roku.

Obowiązująca stawka wynagrodzenia mediatora za przeprowadzenie mediacji karnych jest **nieadekwatna** do skutków, jakie wywołuje zawarcie ugody mediacyjnej w postępowaniu karnym oraz do pracy, którą wykonuje mediator. Stawka ta jest również nieadekwatna do otaczającej nas rzeczywistości rynkowej i kosztów prowadzenia działalności gospodarczej, a przecież coraz większa liczba mediatorów rozpoczyna swoją praktykę właśnie w ramach działalności gospodarczej.

W ostatnich latach wzrosła liczba postępowań mediacyjnych, w tym w sprawach karnych. Projektowane zmiany dotyczące mediacji przyczynią się do jeszcze większej liczby mediacji i popularyzacji tej metody rozwiązywania konfliktów. Na uwagę zasługuje wysoka skuteczność mediacji w rozwiązywaniu sporów - sprawy kierowane do mediacji w postępowaniu karnym, niezależnie od organu kierującego, w ponad 80% kończą się ugodą mediacyjną. W sprawach z oskarżenia prywatnego takie ugody stanowią podstawę umorzenia postępowania sądowego, co odciąża wymiar sprawiedliwości zarówno pod względem finansowym związanym z procedowaniem w sądzie takich spraw, jak i pod względem nakładu pracy i czasu pracowników wymiaru sprawiedliwości - zarówno sędziów, jak i urzędników. W sprawach z oskarżenia publicznego ugody mediacyjne zdecydowanie skracają czas procedowania sprawy, ale przede wszystkim stanowią urzeczywistnienie postulatu sprawiedliwości naprawczej. Wiele spraw karnych kierowanych do mediacji okazuje się wielowątkowymi i przy okazji mediacji karnych prowadzone są - co należy podkreślić z sukcesem - mediacje cywilne. Oznacza to, że dzięki ugodzie mediacyjnej zostaje zażegnany konflikt o charakterze karnym, jak i cywilnym.

Organizacja mediacji karnych wymaga rozwiniętych umiejętności logistycznych z uwagi na liczbę uczestników postępowania - są sprawy, w których występuje kilku pokrzywdzonych, a każdy z nich ma swojego pełnomocnika lub kilku podejrzanych - zwykle również z obrońcami. Przy tak dużej liczbie osób, tzw. czynności przygotowawcze zmierzające do zorganizowania spotkania mediacyjnego, tj. kontakt z każdym z uczestników czy ustalenie terminu dogodnego dla wszystkich, wymagają dużego zaangażowania ze strony mediatora. Bardzo często mediacje w sprawach karnych, z uwagi na specyfikę niektórych spraw, odbywają się „wahadłowo” - naprzemiennie prowadzone są spotkania indywidualne z każdą ze stron, a czas poświęcony na jedno spotkanie to min. 1 godzina.

Uwzględniając zarówno ilość osób biorących udział w mediacji, jak i ilość spotkań, czas ten wydłuża się od kilku do kilkunastu godzin.

Zdarza się, że mediacje karne odbywają się w zakładzie karnym lub niezbędne jest zorganizowanie mediacji w miejscu zamieszkania stron sporu. To z kolei wiąże się z dużym nakładem pracy mediatora - organizacja pozwolenia na widzenie, organizacja obiegu dokumentów mediacyjnych, czas niezbędny na dojazd do miejsca mediacji, poszukiwanie lokalu na przeprowadzenie mediacji. Wszystkie omówione wyżej czynniki niewątpliwie oznaczają znaczne obciążenie mediatora pod względem czasu i nakładu pracy.

Warto również zaznaczyć, że mediacje karne charakteryzują się wyjątkowo wysokim natężeniem emocjonalnym z uwagi na wagę i charakter czynów, których dotyczą te mediacje. Jest wiele spraw, które mediator pamięta przez kilka lat. I choć niemierzalne, w naszej ocenie, jest to bardzo istotne obciążenie psychiczne w pracy mediatora w sprawach karnych. Ponadto mediacje karne wymagają od mediatora umiejętności dostosowania się do okoliczności, sytuacji i otoczenia. Wymagają dużej tolerancji co do warunków pracy, np. wspomniana wizyta w zakładzie karnym lub w miejscu zamieszkania stron, gdzie często warunki bytowe odbiegają od ogólnie przyjętych standardów. Szczególne znaczenie w mediacjach karnych ma zasada równoważności stron, zgodnie z którą obie strony sporu, pomimo odmiennych ról procesowych, zasługują na jednakowy szacunek – dbanie o przestrzeganie tej zasady wymaga od mediatora dużego doświadczenia zawodowego i profesjonalizmu.

Zakres obowiązków mediatorów wpisanych na listy osób uprawnionych do prowadzenia mediacji w sprawach karnych – stosownie do Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 maja 2015 roku w sprawie postępowania mediacyjnego w sprawach karnych – jest poszerzony o pomoc w sporządzeniu ugody oraz sprawdzanie jej wykonania. Sprostanie temu obowiązkowi wymaga z jednej strony dodatkowego czasu i nakładu pracy, a z drugiej strony ciągłej edukacji prawniczej. Ponieważ ani Ministerstwo, ani sądy nie oferują w formie cyklicznej studiów, szkoleń czy kursów, edukacja prawnicza (merytoryczna), jak i podnoszenie poziomu pozostałych kompetencji wymaganych w zawodzie mediatora, w całości obciąża budżet mediatora.

Wykonywanie zawodu mediatora w ramach działalności gospodarczej w dzisiejszych czasach to duży wysiłek! Biorąc pod uwagę inflację oraz wzrost minimalnego wynagrodzenia za pracę na przełomie lat 2003-2022 o ponad 370%, działalność ta może być dla wielu po prostu nieopłacalna. Obowiązujące wynagrodzenie za pracę mediatora może wielu zniechęcać do wykonywania tego zawodu i stanowić barierę w rozwoju mediacji w Polsce.

Podniesienie wynagrodzenia mediatorów w sprawach karnych w świetle przedstawionych argumentów jest uzasadnione i oczekiwane od lat w środowisku mediatorów. Obowiązujące wynagrodzenie za pracę mediatora nie jest ekwiwalentne do rosnących oczekiwań wobec tego zawodu stawianych zarówno przez uczestników postępowania mediacyjnego, jak i wymiar sprawiedliwości. Zapewnienie wysokiego standardu świadczonych usług zarówno pod względem organizacyjnym, jak i merytorycznym wymaga odpowiednio wysokich nakładów finansowych. Tymczasem mimo wysokiej jakości pracy mediatora, zwiększających się obowiązków, stawianych wymagań i oczekiwań, zmieniających się realiów gospodarczych, szczególnie w zakresie kosztów prowadzenia działalności gospodarczej, wynagrodzenie mediatora nie uległo zmianie od niemal 20 lat!
Wnoszę zatem o pilne podjęcie inicjatywy w zakresie zmiany stawek wynagrodzenia mediatora za przeprowadzenie postępowania mediacyjnego w postępowaniu karnym.

Wyrażam zgodę na ujawnienie na stronie internetowej podmiotu rozpatrującego petycję lub urzędu go obsługującego danych podmiotu, w którego interesie wnoszona jest petycja.

Podmiot wnoszący petycję:

Stowarzyszenie #wartomediować

ul. Głogowska 48/5

60-737 Poznań

KRS: 0000860933

adres e-mail: stowarzyszenie@wartomediowac.pl

Do wiadomości:

1. *Wydział do spraw Mediacji
Departament Strategii i Funduszy Europejskich
Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa*